

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет історії, політології та міжнародних відносин
Чернівецька обласна військова адміністрація
Чернівецька обласна рада
Науково-дослідний Центр Буковинознавства (Чернівці)
Чернівецька обласна організація
Національної спілки краєзнавців України

XIV БУКОВИНСЬКА МІЖНАРОДНА ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧА КОНФЕРЕНЦІЯ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Чернівці, 27 – 28 жовтня 2023 р.

Чернівці – 2023

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет історії, політології та міжнародних відносин
Чернівецька обласна військова адміністрація
Чернівецька обласна рада
Науково-дослідний Центр Буковинознавства (Чернівці)
Чернівецька обласна організація
Національної спілки краєзнавців України

XIV БУКОВИНСЬКА МІЖНАРОДНА ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧА КОНФЕРЕНЦІЯ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Чернівці, 27 – 28 жовтня 2023 р.

Чернівці – 2023

УДК: 94(477) (063)

Друкується за ухвалою Вченої ради факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 1 від 29.09.2023 р.).

ХІІІ Буковинська міжнародна історико-краєзнавча конференція. Тези доповідей. Чернівці, 27 – 28 жовтня 2023 р. / Наук. ред. О.В. Добржанський. Чернівці: Технодрук, 2023. 227 с.

У збірнику тез учасників конференції на основі сучасних методологічних підходів розглядаються актуальні питання історичного минулого Буковини та Північної Бессарабії, історії України, історіографії, джерелознавства, історичної й політичної регіоналістики та етнології.

УДК: 94(477) (063)

Редакційна колегія:

Голова: проф. О.В. Добржанський.

Члени: проф. М.К. Чучко, проф. Ю.І. Макар, доц. М.Р. Гуйванюк (відповідальний секретар), доц. Г.М. Скорейко, асист. Т.Р. Ковалець, асист. О.В. Руснак, асист. Н.М. Христан.

Рецензенти:

Юрій М.Ф. доктор історичних наук, професор.

Райківський І.Я. доктор історичних наук, професор.

Шуршикова Кароліна Становище румунів під час російської окупації Буковини 1914 р.	44
Слюсар Олег Поховання на «цвинтарі героїв» міста Чернівці в період Першої світової війни (на матеріалі книги поховань римо-католицької парафії міста Чернівці 1915 – 1933 рр.)	46
Темофійчук Юрій Омелян Попович та його роль у встановленні української влади на Буковині у 1918 р.	48
Дробіна Лілія, Яценюк Галина Діяльність урядів Галичини і Буковини направлена на об'єднання українських земель (1918 – 1919 рр.) (на основі спогадів галицького дипломата Лонгіна Цегельського)	51
Стасюк Олександра Перший радянський електоральний досвід населення Буковини	55
Богачик Тамара Становлення системи шкільної освіти Чернівецької області у 1940 – 1941 рр.	58
Коняєва Карина Депортація ромів Буковини та Бессарабії до Трансністрії	60
Комарніцький Олександр, Комарніцька Людмила До питання про закриття Чернівецького педагогічного інституту у середині 50-х рр. XX ст.	63
Шилук Олег Скарби університетської книгозбірні: формування цифрового краєзнавчого контенту	66
Семенюк Микола Походження назви поселення Рогізна	68
Чebаник Віталій Особливості політичного простору Чернівецької області на рубежі XX – XXI ст.	70
Струтинський Владислав Культурно-просвітницькі та наукові проекти національних громад краю та їх вплив на поглиблення співпраці Буковини з регіонами сусідніх країн	73
Іванчук Марія Історико-краєзнавчий вектор у практичній діяльності вчителя початкових класів	77

КРАЄЗНАВСТВО ТА ІСТОРИЧНА РЕГІОНАЛІСТИКА

Скакальська Ірина Персоналістика в регіональній історії	80
--	----

автомобілі. Подальша реалізація Угоди, як це не прикро констатувати, повисла у повітрі. І це не пов'язано з епідемією та російсько-українською війною. Власне тут допомога з боку наших сусідів практична і постійна.

Підсумовуючи, маємо підстави констатувати, що культурно-просвітницькі та наукові проекти, ініційовані ГО національних спільнот, можуть принести більш значну користь для сторін по різні боки кордону, при умові їх підтримки, а навіть використанні, органами місцевого самоврядування. Об'єктивно, прабатьківщини з більшим бажанням йдуть на співпрацю, коли бачать, що державні структури Чернівецької області, органи місцевого самоврядування, рахуються з румунською, польською спільнотами не декларативно, а реально. У кінцевому підсумку, така співпраця поглиблюватиме плідні стосунки поміж сусідніми країнами – Україною, Румунією та Польщею.

Марія Іванчук (Чернівці)

ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧИЙ ВЕКТОР У ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Аналіз сучасної шкільної практики засвідчує підвищений інтерес до історичного краєзнавства, оскільки важко переоцінити його можливості у площині реалізації завдань Нової української школи.

Історичне краєзнавство є безцінною скарбницею збереження досвіду багатьох поколінь, адже крізь призму дослідження подій, які відбувались у рідному краї впродовж віків, поглиблюється вивчення історії нашої держави, осмислення її ролі у контексті європейської та світової культур. Знання історії рідного краю допомагає зростаючому поколінню відчутти причетність до них кожної людини, кожної родини; визнати своїм найпершим обов'язком гідне наслідування кращих традицій рідного краю, усвідомити нерозривний зв'язок єдності історії свого села чи міста з історією та сьогоденням країни. Це є одним із основних джерел виховання гідних громадян, патріотів України.

На важливості знань історії рідного краю наголошував відомий український історик Михайло Грушевський, який пропонував

передусім вивчати історію розвитку українського народу з його природним середовищем, мовою, побутом, звичаями. А видатний педагог Костянтин Ушинський у своєму невичерпному науково-практичному надбанні, відомій книзі «Рідне слово» підкреслював, що необхідно розвивати в дітей «інстинкт місцевості», підвищувати їх особисту відповідальність за рідний край.

Проблема історичного краєзнавства як важлива складова загальної ідеї освіти, що ґрунтується на закономірностях зв'язку між навколишнім світом і розвитком та вихованням дитини, а також на залежності формування особистості від національної системи цінностей, яка втілена у народних традиціях, формах духовної культури, особливостях рідної природи, історії краю, постійно знаходиться у полі зору науковців-педагогів та науковців-істориків Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Краєзнавство є важливим засобом здійснення міжпредметних зв'язків у навчанні, засобом патріотичного, трудового, фізичного виховання, розвитку громадської активності, пізнання довкілля через чуттєво-раціональну сферу відчуття. Умілий добір краєзнавчого матеріалу й органічне (інтегроване) включення його у зміст навчання є необхідною умовою для формування соціально компетентної, інформаційно грамотної особистості з високою національною свідомістю та готовністю до активної участі у житті держави.

Використання краєзнавчого матеріалу в початковій освіті набуває особливої уваги у контексті реалізації завдань Громадянської та історичної освітньої галузі, окресленої Державним стандартом початкової школи (2018). Так, під час вивчення інтегрованої навчальної дисципліни «Я досліджую світ», зокрема змістових ліній «Моя культурна спадщина», «Людина і суспільство», «Ми українці. Ми європейці» учні початкових класів мають змогу усвідомити свою вкоріненість у національну, а також рідну за етнічним походженням культуру, в європейську цивілізацію, досліджують місцеві пам'ятки, пізнають традиції та минуле своєї родини, рідної етнічної групи, нації тощо. Поглиблюється вивчення певного краєзнавчого об'єкту з учнями, як свідчить досвід учителів початкових класів м. Чернівці та Чернівецької області й під час тематичних екскурсій до

краєзнавчого музею м. Чернівці, Чернівецького музею народної архітектури і побуту, музеїв, присвячених видатним особам буковинського краю: Юрію Федьковичу, Ользі Кобилянській, Володимирі Івасюку, Іванові Миколайчуку та ін.

Підсумком роботи, своєрідним звітом вважається виконання групових учнівських проєктів, зокрема: «Буковино, рідний краю, пізнаю тебе, вивчаю», «Славетні родини буковинського краю», «Історія роду - історія твого народу», створення лепбуків альбомів «Роде наш красний», «Пам'ять героїв-захисників незалежності нашої держави, уродженців буковинського краю» тощо. Виокремлюючи краєзнавчий вектор у своїй діяльності, учителі практики ставлять цілком конкретне завдання: через популяризацію знань з історії та культури рідного краю сприяти утвердженню у свідомості та почуттях особистості (здобувачів початкової освіти) патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України. Ефективність здійснення означеного аспекту педагогічної діяльності безпосередньо залежить від рівня підготовленості вчителя, від його вміння інтегрувати спогади про минуле або приклади з повсякдення мешканців краю в освітній процес, постійного підвищення рівня громадянської й професійної компетентності.